

Dierwetenschappen

inhoud

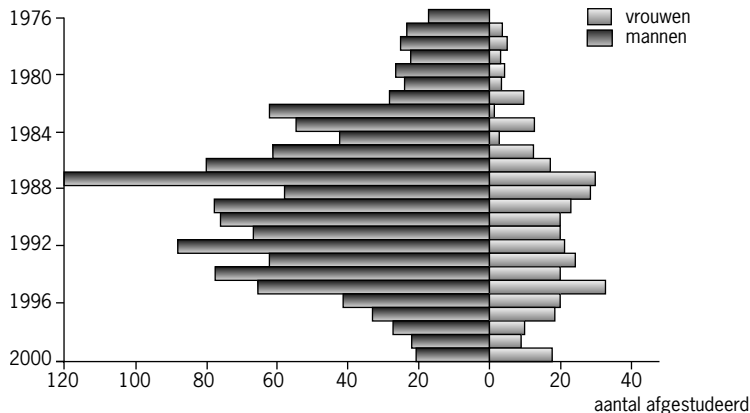
1 inleiding	4
aantallen afgestudeerden	4
2 de opleiding van de dierwetenschappers	5
specialisaties	5
stages	5
studieduur	5
promoties	5
3 van studie naar betaalde baan	6
zoekduur en voorbereiding	6
functieoverwerving	6
arbeidmarktsituatie in 2001	7
standplaats	7
4 het werk van de dierwetenschappers	8
marktsector	8
functieomschrijving	9
belangrijke activiteiten	10
vaardigheden	11
5 functiekwiteit	12
inhoudelijke aansluiting	12
niveau van de functie	12
leidinggeven	13
Bijlage I Marktsectoren	14
Bijlage II Functieomschrijvingen	15
Bijlage III Arbeidsorganisaties	16

De arbeidsmarktgegevens in deze rapportage, zijn afkomstig van 288 afgestudeerde dierwetenschappers¹⁾, 215 mannen en 73 vrouwen. Zij hebben deelgenomen aan het WU-KLV loopbaanonderzoek dat in 2001 voor de zevende maal werd gehouden.²⁾ Aanvullend zijn gegevens van de WO-Monitor van 1998 tot en met 2001 in deze rapportage gebruikt. De WO-Monitor wordt elk jaar uitgevoerd onder recent afgestudeerden van elke universiteit in Nederland. Dit levert een extra groep respondenten op van 109 dierwetenschappers.

Aantallen afgestudeerden

De opleiding Dierwetenschappen bestaat al sinds het begin van Wageningen Universiteit. Sinds het begin tot januari 2002 zijn er 2069 dierwetenschappers afgestudeerd, waarvan ongeveer een zesde (18%) vrouwen. Figuur 1 geeft een beeld van de aantallen mannen en vrouwen die de laatste 25 jaar afstudeerden. De piek in 1988 is ontstaan toen omdat de laatste 'oude stijlers' (met een langere studieduur) afstudeerden tegelijk met de eerste lichter dierwetenschappers 'nieuwe stijl'. De laatste jaren studeren er relatief meer vrouwen af: van 1992 tot en met 2001 zijn er 191 vrouwen afgestudeerd, meer dan een kwart van het totaal van 705 dierwetenschappers in die periode.

Figuur 1 Aantal afgestudeerde Dierwetenschappers in de afgelopen 25 jaar (1976-2001)

¹⁾ gebaseerd op afgestudeerden van Zoötechniek (II, III, N20, T20) en Tropische veeteelt (VII, I)

²⁾ Het loopbaanonderzoek wordt om de vier à vijf jaar gehouden. In 2001 heeft Stoas het onderzoek verricht onder een steekproef van de afgestudeerden van 1963 tot en met 1996 en alle afgestudeerden van 1997 t/m 1999. Na weging voor afstudeerjaar geeft dit aantal respondenten een goed beeld van de arbeidsmarktsituatie van een dierwetenschapper. De wegingsfactoren voor afstudeerjaar zijn gebaseerd op de totaalcijfers van afgestudeerden vanaf 1963.

Specialisaties

De dierwetenschappers die vanaf 1992 afstudeerden kunnen worden verdeeld naar de onderstaande specialisaties.

Tabel 2.1 Specialisaties van dierwetenschappers afgestudeerd in 1992-1999

Specialisaties	Verbijzondering van specialisaties	Te vergelijken met MAS	%
veefokkerij	fokkerij en genetica	Animal Breeding and Genetics	12
veehouderij	veehouderij, ethologie, gezondheidsleer & reproductie, fysiologie van mens en dier	Preventive Animal Health and Welfare	43
veevoeding	veevoeding, fysiologie van mens en dier	Animal Nutrition	29
dierlijke productiesystemen	tropische veeteelt, dierlijke productiesystemen	Animal Production Systems	5
visteelt en visserij	visteelt, visserij	Aquaculture and Fisheries	6
vrije oriëntatie	vrije richting	Companion Animals / Livestock and Food Sector / Veterinary Epidemiology and Economy	5
nog niet in 2001			
Totaal N (100%)			140

Stages³⁾

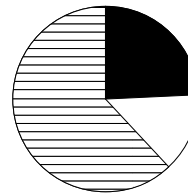
Alle dierwetenschappers volgden een stage. Van de dierwetenschappers die tussen 1992 en 1999 afstudeerden is meer dan driekwart in het buitenland op stage geweest, waarvan een vijfde in de tropen (zie figuur 2).

Studieduur

Van de dierwetenschappers die vanaf 1997 afstudeerden is circa 60% binnen de 5 jaar afgestudeerd.

Promoties

Van de dierwetenschappers is 20% gepromoveerd of bezig met een promotieonderzoek. De vrouwelijke dierwetenschappers zijn veel vaker gepromoveerd of bezig met een promotie onderzoek (27%) dan hun mannelijke collega's (16%).

Figuur 2 Plaats van stage van dierwetenschappers afgestudeerd in 1992-1999

- stage in Nederland (23%)
- stage in de tropen (14%)
- stage in andere landen, niet tropen (63%)

³ De doorstromers en deeltijders zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Zoekduur en voorbereiding

Het percentage dierwetenschappers dat gelijk na het krijgen van de bul aan het werk is, steeg in de tweede helft van de jaren negentig. In 1999-2000 had circa driekwart direct na het afstuderen een baan. In het afstudeerjaar 2000 hadden alle dierwetenschappers binnen drie maanden na hun afstuderen een baan gevonden.

Naast de wetenschappelijke voorbereiding tijdens de studie en het opdoen van de benodigde vaardigheden is het ook van belang om algemene maatschappelijke en politieke ontwikkelingen te volgen. Vaste elementen om je tijdens je studie voor te bereiden op een vliegende start in de loopbaan zijn:

- de stageperiode
- het beroepsvoorbereidend blok / academisch blok
- het volgen van Studium Generale activiteiten
- deelname aan commissies en verenigingen
- deelname aan KLV-activiteiten, bijvoorbeeld
 - de sollicitatietraining voor starters van KLV Professional Match
 - gesprekken met afgestudeerden uit het KLV informantennetwerk
 - contactadressen uit het Adressenboek met alle afgestudeerden in Nederland en buitenland
 - bijeenkomsten van studiekringen, waaronder de Zoötechnische vereniging

Functieverwerving

Een kwart van de dierwetenschappers vond de eerste functie via een advertentie. De anderen vonden die voor een belangrijk deel via hun contacten: relaties en vrienden, de WU docenten en het stage adres.

Tabel 3.1 Wijze van functieverwerving van de eerste baan door dierwetenschappers afgestudeerd in 1992-1999 (gewogen, %)

	Dierwetenschappen	WU
solliciteren op advertentie	25	22
relaties en vrienden	17	15
WU docenten	13	11
gevraagd door werkgever	12	9
open sollicitatie	11	10
stage	8	10
werkervaring	2	1
ouderlijk / eigen bedrijf	2	2
KLV uitzendbureau / detachering	1	2
ander uitzendbureau	7	10
internet, arbeidsbureau	5	9
Totaal N (100%)	120	1422

Arbeidsmarktsituatie in 2001

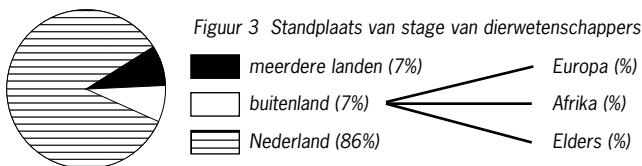
Op 1 september 2001 had 91% van de dierwetenschappers betaald werk voor 12 uur of meer per week, vergelijkbaar met de situatie van alle WU-ingenieurs. Van de dierwetenschappers met een betaalde baan is 86% in loondienst bij een werkgever (zie tabel 3.2). Bijna 6% van de dierwetenschappers heeft een eigen bedrijf.

Tabel 3.2 Dienstverband van dierwetenschappers met betaald werk (>12 uurper week) in 2001 (gewogen, %)

dienstverband	Dierwetenschappen	WU
in loondienst bij werkgever	86	86
AIO / OIO / promovendus	3	3
zelfstandige in eigen bedrijf	6	7
freelance	2	2
detachering	2	2
anders (uitzendkracht)	1	1
Totaal N (100%)	259	3132

Standplaats

De meeste dierwetenschappers werken in Nederland (86%). Zeven procent van de dierwetenschappers werkte in 2001 in het buitenland, vooral in Europa. Nog eens 7% heeft werk waarbij hij of zij in meerdere landen werkzaam is. Dan kan zijn in Nederland en een aantal maanden per jaar in een buitenlands land of in verschillende landen in het buitenland.

Tien procent heeft langer dan één jaar in het buitenland gewerkt, maar is nu weer in Nederland. De gemiddelde verblijfsduur in het buitenland van hen is 5,7 jaar (variërend van 1 tot 15 jaar).

Marktsector⁴⁾

Een kwart van de in 1992-1999 afgestudeerde dierwetenschappers vond de eerste baan in de veevoederindustrie. Andere belangrijke marktsectoren in het begin van de loopbaan zijn: de overige industrie (vaak in de agro-sector), de overige dienstverlening en universiteiten (vooral Wageningen Universiteit). Afgestudeerden met meer dan 10 jaar ervaring werken na een aantal functieveranderingen nog steeds in de industrie en daarnaast in het onderwijs (hoger agrarisch onderwijs), bij adviesbureaus en bij de overheid, zoals het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Kijk in bijlage III voor de precies namen van de werkgevers van dierwetenschappers in 2001. Daar is ook vermeld in welke van die arbeidsorganisaties banen verwacht worden.

Tabel 4.1 Marktsectoren waar dierwetenschappers werkzaam zijn (gewogen, %)

marktsector	1e functie 1992-1999	functie 2001 5-10 jaar werkervaring	functie 2001 > 10 jaar werkervaring
universiteiten	14	7	6
onderwijsinstellingen	2	3	19
onderzoeksinstituten	9	7	6
rijksoverheid, regionale en lokale overheid	2	8	13
agrarische bedrijven	5	2	6
veevoeder- en voedingsmiddelenindustrie	25	15	14
overige industrie en handel	16	20	10
organisaties en verenigingen	5	10	4
ingenieurs- en adviesbureaus	2	2	17
overige dienstverlening	17	23	3
buitenlandsector	2	2	
Totaal N (100%)	122	83	143

**Huib Huizinga,
onderzoeker van rijpaarden:**

"als je paarden wilt fokken is het heel belangrijk juist die eigenschappen te selecteren die je wilt hebben. Daarvoor heb je indexen nodig, en die maak ik. Paardenfokkers maken daar dagelijks gebruik van".

**Rob Buijer,
wetenschapsjournalist:**

"Ik ben bezig met twee uitersten, soms een diepgravend wetenschappelijk programma maar soms ook letterlijk met mijn laarzen in de bagger".

Functieomschrijving⁵⁾

Het grootste deel van de afgestudeerde dierwetenschappers werkt als onderzoeker (zie tabel 4.2). Ook werken veel dierwetenschappers in de eerste jaren van de loopbaan als vaktechnisch ingenieur of commercieel medewerker (waaronder bv management trainee en productmanager). Later in de loopbaan komen veel dierwetenschappers in het bedrijfsmanagement terecht. Een van de overige functies is bijvoorbeeld wetenschapsjournalist.

Tabel 4.2 Functies van dierwetenschappers (gewogen, %)

functie omschrijving	1e functie 1992-1999	functie 2001 5-10 jaar werkervaring	functie 2001 > 10 jaar werkervaring
AIO/OIO	8	3	-
onderzoeker	21	13	18
docent	2	3	12
voorlichter / adviseur	10	12	10
vaktechnisch ingenieur	17	11	4
IT-specialist	3	9	5
beleidsmedewerker	3	9	8
commercieel medewerker	17	21	11
(bedrijfs)management	5	12	21
projectleider	1		4
overige functies	12	7	7
Totaal N (100%)	121	84	146

Tabel 4.3 Functieomschrijvingen van dierwetenschappers op 1 september 2001 met vijf of meer jaren arbeidsmarktervaring per specialisatie (gewogen, %)

functie omschrijving	veefokkerij	veehouderij	veevoeding	overig*
onderzoeker	19	17	15	18
docent	11	4	6	15
voorlichter / adviseur	8	12	9	18
vaktechnisch ingenieur		2	17	7
IT-specialist	12	5	7	5
beleidsmedewerker	5	15	7	10
commercieel medewerker	14	16	14	8
bedrijfsmanagement	24	18	13	18
projectleider	3	4		
overige functies	5	7	13	2
Totaal N (100%)	43	60	60	40

* de specialisaties Visteelt en visserij, Dierlijke productiesystemen en Tropische veeteelt

Als we kijken naar de functieomschrijvingen per specialisatie (tabel 4.3) kan gezegd worden dat afgestudeerden in de specialisatie veefokkerij vaker werkzaam zijn als docent. Andere belangrijke functies van 'veefokkers' zijn manager en onderzoeker. 'Veehouders' zijn vooral werkzaam in het management, als commercieel medewerker en als onderzoeker. Daarentegen zijn 'veevoeders' vooral werkzaam als vaktechnisch ingenieur; in scherp contrast met afgestudeerden in andere specialisaties. Ook onderzoeker is een veelvoorkomende functie bij 'veevoeders'. Afgestudeerden in de overige specialisaties zijn vaker werkzaam als voorlichter of adviseur.

Belangrijke activiteiten⁶⁾

In tabel 4.4 staan de activiteiten die voor dierwetenschappers in hun functie van belang zijn. De meest genoemde activiteit is 'leiding geven aan uitvoerenden en beleidvoeren'. Dierwetenschappers zijn meer bezig met leidinggeven en bedrijfsvoering en met kennisoverdracht, vooral technisch adviseren, dan met onderzoek en beleid.

Tabel 4.4 Belangrijke activiteiten in de functies van dierwetenschappers met vijf of meer jaar arbeidsmarktervaring (gewogen, aantallen)

	aantal keer genoemd	
onderzoek:	fundamenteel experimenteel onderzoek	17
	fundamenteel veldonderzoek	3
	toegepast experimenteel onderzoek	37
	toegepast veldonderzoek	9
kennisoverdracht:	doceren	39
	voorlichten	26
	organisatorisch adviseren	25
	commercieel adviseren	38
	technisch adviseren	58
	adviseren op andere gebieden	18
informatievoorziening:	systeembeheer, ontwerpen	20
	informatieanalyse	23
	schrijven/redigeren/vertalen	13
	beleidvoeren zonder leidinggeven	10
beleid:	beleidsvoorbereiding	35
	leiding geven en bedrijfsvoering:	
	leiding aan leidinggevend en beleidvoeren	28
	leiding geven aan uitvoerenden en beleidvoeren	73
	leiding geven aan uitvoerenden zonder beleidvoeren	18
	coördineren	34
	controle en kwaliteitsbeheer	19
	verkoop/inkopen/handel	29
	productie en fabricage	7
overige:	administratieve werkzaamheden	16
	personeelswerk, inspectie, beheer, logistiek, taxatie e.a.	39
Totaal N antwoorden	634	
Totaal N respondenten	265	

Vaardigheden

De afgestudeerden hebben ook aangegeven welke vaardigheden zij nodig hebben voor de activiteiten in hun functie en arbeidsorganisatie. Deze kunnen worden ingedeeld in drie groepen van ieder zeven competenties bijeengebracht te kunnen worden.

- Onderzoeksvaardigheden: zelfstandig onderzoek verrichten, vakkennis, kennis van methodeleer en statistiek, van recente ontwikkelingen op het vakgebied, informatie verwerken, resultaten interpreteren en schriftelijk rapporteren.
- Beroepsvaardigheden: hier gaat het om algemene persoonlijke vaardigheden en niet-vakspecifieke kennis, namelijk commercieel en maatschappelijk inzicht, inzicht in bestuurlijke besluitvorming, diplomatieke en leidinggevende capaciteiten, bedrijfseconomische kennis en mondeling kunnen presenteren.
- Houdingsaspecten: zelfstandigheid, creativiteit, aanpassingsvermogen, bestand zijn tegen werkdruk, integriteit, een kritische houding en communicatieve vaardigheden.

De dierwetenschappers die in 1997-1999 afstudeerden vonden de houdingsaspecten en beroepsvaardigheden belangrijker voor hun functieuitoefening dan de onderzoeksvaardigheden.

⁴ In bijlage I staan volledige beschrijvingen van elke marktsector.

⁵ In bijlage II zijn de volledige omschrijvingen bij elke functie opgenomen.

⁶ Werkzaamheden die minimaal 25 procent van het takenpakket omvatten. Een persoon kon meerdere activiteiten noemen.

Een aantal aspecten die iets zeggen over de kwaliteit van de functie zijn de aansluiting van de functie bij de opleiding, het niveau van de functie, het salaris en het leidinggevend karakter.

Inhoudelijke aansluiting

De aansluiting van de functie bij de gevolgde opleiding is voor de jonge dierwetenschappers beter dan voor alle jonge WU-ingenieurs samen. Bijna 40% van de jonge dierwetenschappers geeft aan dat de eerste functie aansluit op de gevolgde studierichting, en 31% zegt dat de functie aansluit op de specialisatie in de doctoraalfase. Voor de hele WU waren deze cijfers respectievelijk 27% en 37%. (zie tabel 5.1).

Tabel 5.1 Aansluiting van de inhoud van de eerste functie bij de opleiding van dierwetenschappers afgestudeerd in 1996-1999 (gewogen, %)

sluit aan bij:	Dierwetenschappen	WU totaal
specialisatie in doctoraalfase	31	37
gevolgde studierichting	38	27
verwante studierichting	15	7
geheel andere studierichting	4	6
geen specifieke studierichting	13	23
Totaal N (100%)	48	610

Niveau van de functie

Ruim 80% van de dierwetenschappers werkt in de eerste functie op academisch of HBO/academisch niveau. Voor 17% is de eerste functie een specifieke HBO-functie of op HBO werk/denk niveau. (zie tabel 5.2).

Tabel 5.2 Functieniveau van de eerste functie van dierwetenschappers afgestudeerd in 1996-2000 (gewogen, %)

niveau	Dierwetenschappen	WU totaal
academisch	52	54
academisch/HBO	30	27
HBO werk/denk niveau	8	7
specifiek HBO niveau	9	5
HAVO, VWO, MBO of lager	2	7
Totaal N (100%)	135	1722

Leidinggeven

Bijna de helft van de dierwetenschappers met vijf of meer jaren werkervaring geeft leiding aan anderen. Dit stemt overeen met de situatie bij alle WU-ingenieurs. Ook is het beeld van Dierwetenschappen en Wageningen Universiteit vrijwel gelijk wat betreft het aantal mensen aan wie leiding wordt gegeven. (zie tabel 5.3).

Tabel 5.3 Aantal personen aan wie dierwetenschappers met vijf of meer jaren arbeidsmarktervaring leiding geven (gewogen, %)

niveau	Dierwetenschappen	WU totaal
1 - 5 personen	46	48
6 - 10 personen	22	22
11 - 20 personen	10	13
21 - 50 personen	17	10
meer dan 50 personen	6	8
Totaal N (100%)	116	1366

universiteiten	Wageningen Universiteit, andere universiteiten in Nederland en in het buitenland, academische ziekenhuizen
onderwijsinstellingen	algemeen voortgezet onderwijs, hoger agrarisch onderwijs, overig hoger beroepsonderwijs, middelbaar en lager agrarisch onderwijs, overige onderwijsinstellingen
onderzoeksinstituten	agrarische onderzoeksinstituten en proefstations, overig technisch en wetenschappelijk onderzoek
rijksoverheid, regionale lokale overheid	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van en Verkeer en Waterstaat, andere ministeries in Nederland, Dienst Landelijk Gebied, zuiveringsschappen, waterschappen, nutsbedrijven, overige regionale en lokale overheid
agrarische bedrijven	agrarische bedrijven, veefokkerijen, veredelingsbedrijven
veevoeder- en voedings- middelenindustrie	veevoederindustrie, voedings- en genotmiddelenindustrie, en handel
overige industrie en handel	chemisch/technologische industrie, vleesverwerkende industrie, andere agro-industrie, handel en distributie, overige industrie
organisaties en verenigingen	werkgevers- en werknemersorganisaties, beroeps- en standsorganisaties, product- verenigingen en bedrijfsschappen, organisaties en verenigingen in de agrarische sfeer, organisaties met een ideëel doel
ingenieurs- en advies- bureaus	architecten-, ingenieurs- en adviesbureaus, milieudienstverlening (w.o. afvalverwerking, sanering milieuverontreiniging)
overige dienstverlening	veiligen voor landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten, keuring en controle, verhuur en handel in onroerend goed, organisatieadvies-bureaus, pr, marketing, marktonderzoeksbureaus, bank- en verzekeringswezen, softwarebureaus, vervoer en communicatie, gezondheids- en welzijnszorg, maatschappelijke dienstverlening, recreatie, sport en cultuur (inclusief beheer natuurgebieden), overige commerciële dienstverlening
buitenlandsector	buitenlandse overheid, internationale organisaties, SNV, DGIS

AIO / OIO	assistent in opleiding (AIO), onderzoeker in opleiding (OIO)
onderzoeker	(toegevoegd) onderzoeker, universitair docent, wetenschappelijk medewerker, universitair hoofddocent, leidinggevend onderzoeker, hoogleraar, senior onderzoeker, research coördinator
docent	leraar, docent, trainer
voorlichter / adviseur	voorlichter, communicatiedeskundige, PR-medewerker, adviseur, (adjunct)consulent, consultant, GVO-deskundige, deskundige ontwikkelingssamenwerking
vaktechnisch ingenieur	zoötechnicus, arbeidshygiënist, kwaliteitsspecialist, procestechnoloog, productontwikkelaar, milieutechnoloog, overige vaktechnische en vaktechnologische ingenieurs
IT-specialist	systeemanalist, programmeur, informatieanalist, overige IT-specialisten en automatiseringsdeskundigen
beleidsmedewerker	beleidsmedewerker, beleidsvoorbereider, stafmedewerker, personeelsfunctionaris
commercieel medewerker	commercieel medewerker, management trainee, commercieel leidinggevende: verkoopleider, exportmanager, productmanager, sectormanager, marketingmanager
bedrijfsmanagement	stafmanager, hoofd stafafdeling, lijnmanager, bedrijfsleider, productie leider, (adjunct)directeur, algemeen directeur
projectleider	projectleider, (hoofd)ingenieur, rentmeester, beheerder, (hoofd/adjunct)inspecteur
overig	ontwerpfuncties, politieke/diplomatieke functies, informatiespecialist, journalist, redacteur, (adjunct)voorzitter, belangenbehartiger, overige

Respondenten van de loopbaanenquête, afgestudeerd in Dierwetenschappen aan Wageningen Universiteit, waren op 1 september 2001 werkzaam in onderstaande organisaties. Wanneer de dierwetenschappers binnen twee jaar plaatsingsmogelijkheden verwachten voor WU-ingenieurs bij hun organisaties zijn deze voorzien van een sterretje (*).

Universiteiten

EUR - Erasmus Universiteit Rotterdam*
UM - Universiteit Maastricht*
UMC - Universitair Medisch Centrum Utrecht
UU - Universiteit Utrecht, faculteit Diergeneeskunde
Wageningen Universiteit*

Onderwijsinstellingen

AOC Clusius College
AOC Friesland*
AOC Limburg
CAH Dronten - Christelijke Agrarische Hogeschool*
CVO Rotterdam*
ETH-Zürich, Eidgenössische Technische Hochschule - Zwitserland*
HAS Den Bosch
Helicon Opleidingen
Hogeschool van Utrecht
IAC - Internationaal Agrarisch Centrum*
IAH Larenstein*
Scholengemeenschap Breda*
Scottish Agricultural College - United Kingdom*
Van Hall Instituut*
Wellantcollege*

Onderzoeksinstituten

Alterra - Research Instituut voor de Groene Ruimte*
ID-DLO - Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid*
LEI-DLO - Landbouw-Economisch Instituut*
Louis Bolk Instituut*
NWO - Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Praktijkonderzoek Veehouderij*
RIVO-DLO - Rijksinstituut voor Visserij Onderzoek
Stichting Instituut voor de Veevoeding de Schothorst*
TNO Voeding*

Rijksoverheid, regionale en lokale overheid

AID-LNV Algemene Inspectiedienst
DLG - Dienst Landelijk Gebied*
DLG Provincie Utrecht*
EC-LNV Expertisecentrum*
Gemeente Ede
Gemeente Wageningen
LASER Dordrecht
Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Ministerie van Verkeer en Waterstaat - Bouwdienst
Ministerie van Verkeer en Waterstaat - Rijksinstituut voor kust en zee*
RVW Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees
Zuiveringsschap Dordrecht*

Agrarische bedrijven

Alta Genetics
CR Delta - Coöperatieve rundveeverbetering*
Farmco Holland BV*
IPG - Institute for Pig Genetics*
PIC Europe Ltd*

Veevoeder- en voedingsmiddelenindustrie

Agrifirm*
Agriprom
Arie Blok BV

Avebe
 Beuker Vochtrijke Diervoeders
 Cehave Landbouwbelaag Voeders BV*
 Coppens Diervoeding BV*
 De Heus Brokking Koudijs*
 DSM Food Specialties*
 Dumeco*
 Dumeco Farming BV
 Duynie BV*
 Franklin Factories BV*
 Givaudan Nederland BV
 Harimex BV*
 Havens Voeders NV
 Hendrix Hisv - Egypte*
 Hendrix Poultry Breeders BV*
 Hendrix UTD*
 Hill's Pet Nutrition BV
 Hypor BV - Spanje*
 IAMS Petfood*
 Isidorus Mengvoeders BV
 Kemper-Bevers BV
 LNB International BV
 LTC Rijnvallei
 Nestlé Nederland BV
 Nutreco*
 Nutreco PRC - Spanje*
 Nutrisense Ltd - Nieuw Zeeland
 Pre-Mervo
 Plukon Poultry
 Provimi BV*
 Trouw Nutrition Nederland BV*

Overige industrie en handel

Cytos Biotechnology - Zwitserland*
 Eli Lilly Nederland
 Fort Dodge*
 Hagé International BV
 Intervet International BV*
 Lonza Benelux BV
 Merial Diergeneesmiddelen*
 Servex BV
 Topigs International BV*
 Weyl beef products

Organisaties en verenigingen

Boerenbond
 Katalysator
 Mouvement des entrejuses de France (MEDEF) - Frankrijk
 NCB - Noordbrabantsche Christelijke Boerenbond*
 Productschap Diervoeder
 PVE - Productschappen Vee, Vlees en Eieren*
 Skovar - Stichting Kolomsamenwerking Varkensvlees
 Stichting Heifer Nederland
 VLB - Vereniging van Accountants- en Belastingadviesbureaus
 WLTO - Westelijke Land- en Tuinbouworganisatie
 ZLTO - Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie

Ingenieurs- en adviesbureaus

Arcadis*
 CLM - Centrum voor Landbouw en Milieu Onderzoek en Advies*
 Feed Innovation Services BV
 Geoplan International BV*
 LLTB Advies BV*
 Nu-con
 Oosterlaak Advies

Overige dienstverlening

ABN-Amro
 AgroCallHT
 Agro Pro Journalistieke Producties
 Aino*
 Alfa Accountants en Adviseurs*
 AMIS Services BV
 Burgers Zoo Arnhem
 Cordialysis BV
 DTO - Defensie Telematica Organisatie
 GIBO Groep*
 Hewlett-Packard
 ING Bank*
 Integer Automation
 Itude Technology
 K&M Consult
 Lavecom Automation BV*
 N&S Quality Consultants BV*
 NVM
 OLM Accountants en Belastingadviseurs*
 Opraappers
 Pfizer Animal Health
 Pink Roccade Public*
 PriceWaterhouseCoopers
 Q-Ray BV*
 Rabobank*
 Rabobank International*
 Rovecom BV
 SAS Institute BV
 Siva Software BV
 Stoas*
 Thiden Consult
 Uitgeverij Roodbont*

Veeopro Holland*
 Vertis BV*
 Vivare
 Viveen Management en Mediatoo
 Xperion

Buitenlandsector

Environmental issues, government Canberra - Nieuw
 Zeeland*
 Europees parlement - België/Frankrijk
 FAO - Food and Agricultural Organization - Italië*
 Livestock Services Cooperation Society – Zambia
 NUFFIC

Samenstelling:

STOAS – WU Studentenzaken en Alumnibureau – KLV

Verdere informatie:

Op internet:

www.zod.wau.nl

www.klv.nl

Bij Wageningen Universiteit:

Studiebegeleider: rene.kwakkel@wur.nl

Bij KLV:

Informantennetwerk: office@klv.nl

Nederlandse Zoötechnische Vereniging (NZV): Henk.Bovenhuis@wur.nl

Kring Bedrijfskunde en Marktkunde Wageningen: jan@liones.nl

Informatici in de Agrarische Sector: www.vias.nl

Studiekring Beroepsethiek in de praktijk: josette.jacobs@wur.nl